

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності
Національної академії правових наук України ((НДІ ІВ НАПрН України), м. Київ
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Інститут промислових та бізнес технологій (ІПБТ)
Українського державного університету науки і технологій (УДУНТ), м. Дніпро
Українська асоціація управління проектами «УКРПЕТ», м. Київ
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ
Національний технічний університет України «Харківський політехнічний інститут»
Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ)
Національний технічний університет України «Київський політехнічний
університет імені Ігоря Сікорського», м. Київ
Одеський національний морський університет (ОНМУ), м. Одеса
Честоховський політехнічний університет, Польща
Uniwersytet Warszawski, Warszawa, Polska Rzeczpospolita, Польща;
Вища економіко-гуманітарна школа (WSEH) м. Бельсько-Бяла, Польща
Вища школа управління охороною праці в місті Катовіце, (WSZOP), Польща
Університет в Мішкольце, Угорщина
Інститут підвищення кваліфікації, Будапешт, Угорщина
Вища школа менеджменту у Варшаві, (WSM), Польща
Astana IT University, Kazakhstan

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ПРАВ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ**
(секція № 6)

матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

**МІСТ «КИЇВ-ДНІПРО»
«УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ. ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ ПРОЄКТНОГО ТА НЕЙПРОМЕНЕДЖМЕНТУ,
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ,
ТЕХНОЛОГІЙ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ
ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ,
ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ»**
21–22 березня 2024 р.

Київ
Інтерсервіс
2024

УДК 347.(77+78)

Рекомендовано до друку вченою радою Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України (протокол № 5 від 30 квітня 2024 року)

Редакційна колегія :

Дорошенко О. Ф., к.ю.н. (*голова редакційної колегії*); Орлюк О. П., д.ю.н., академік НАПрН України; МIRONENKO Н. М. д.ю.н., член кореспондент НАПрН України; КОДИНЕЦЬ А. О., д.ю.н.; РОМАШКО А. С., к.т.н.; ШАБАЛІН А. В.; к.н.ю., ст. дослідник; ШТЕФАН О. О., д.ю.н., професор; ШЕПАНОВСЬКА-КОЗЛОВСЬКА К., д.ю.н., професор, Варшавський університет (Польща); ЯВОРСЬКА О. С. д.ю.н.; ЯКОВЕЦЬ І. С., д.ю.н.

Актуальні питання захисту прав інтелектуальної власності: сучасні виклики і тенденції розвитку. Секція 6. «Управління проєктами. Перспективи розвитку проєктного та нейромеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансфер технологій»: збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 21–22 березня 2024 р.) / за науковою редакцією МIRONENKO Н. М., ШТЕФАН О. О.; Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України. К.: Інтерсервіс, 2024. 200 с.

ISBN

У збірнику розміщено матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Інтернет-міст КИІВ – ДНІПРО», яка відбулася 21–22 березня 2024 р. та проходила в *online*-режимі з використанням платформи Zoom. У збірнику зібрані актуальні доповіді наукової та фахової спільноти щодо вдосконалення законодавства та механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах військової агресії та післявоєнного відродження України.

Збірник може бути корисним для науковців, правників практиків, державних службовців, підприємців, громадських діячів, викладачів, студентів та аспірантів.

УДК 347 (77+78)

Матеріали викладено в авторській редакції

Відповідальність за зміст текстів, достовірність поданих даних і точність наведених цитат несуть автори (співавтори).

ISBN

© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України, 2024
© Колектив авторів, 2024

ЗМІСТ

Вступне слово	8
ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Авраменко М. Д.	10
БОРОТЬБА З НЕДОБРОСОВІСНИМ ПОДАнням ПАТЕНТНИХ ЗАЯВОК НА ПРОМИСЛОВІ ЗРАЗКИ В КИТАЇ Андрощук Г. О., Работягова Л. І.	13
БОРОТЬБА ПРОТИ НЕДОБРОСОВІСНИХ ПАТЕНТНИХ ЗАЯВОК НА ВИНАХОДИ В КИТАЇ: ДОСВІД ЄС ДЛЯ УКРАЇНИ Андрощук Г. О.	19
ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ Бахарева О. В.	23
ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕНОСТІ СТРОКУ ДЛЯ ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНОЮ РЕЄСТРАЦІЇ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ, ЯКА КОНФЛІКТУЄ ІЗ ДОБРЕ ВІДОМИМ ЗНАКОМ Білоусова Н. О.	25
ПРОБЛЕМА НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В АСПЕКТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ Бутнік-Сіверський О. Б., Бутнік-Сіверський С. О.	30
ПРАКТИКА ПАТЕНТНОГО ЦИТУВАННЯ ПРИ ОХОРОНІ ТА ЗАХИСТІ ПАТЕНТІВ НА ВИНАХОДУ АБО КОРИСНІ МОДЕЛІ Васильєв О. В., Чьочь В. В.	36
НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПОСТАЧАЛЬНИКІВ ПОСЕРЕДНИЦЬКИХ ПОСЛУГ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ Гайдай К. О.	39
ЩОДО ПИТАННЯ ПРО НЕГАТИВНІ РИСИ ПУБЛІЧНИХ ЛІЦЕНЗІЙ В КОНТЕКСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ Глотов С. О.	44
МІСЦЕ ФОТОГРАФІЧНОГО ТВОРУ У СУДОВІЙ ЕКСПЕРТИЗИ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Дзюра О. В.	46

ЩОДО ЗНАЧЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ПРО ЗАХИСТ ВІД НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ СФЕРИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ Дмитренко В. В.	49
ПРАВОВА ОХОРОНА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА У США Дроб'язко В. С.	53
ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ Жухевич О. В.	57
ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ВИНАХІД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ Ільченко І. П.	60
ВСТУП ДО ЄС УКРАЇНИ, МОЛДОВИ, ГРУЗІЇ ТА БАЛКАНСЬКИХ КРАЇН: ОСОБЛИВОСТІ СКРИНІНГУ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПЕРЕГОВОРНОГО ПРОЦЕСУ Капіца Ю. М.	64
МЕДІАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПОЗАСУДОВОГО ВИРІШЕННЯ СПОРІВ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Коваленко Т. В.	68
ОКРЕМІ ЗАСАДИ ГАРМОНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ ДО ПРАВА ЄС Кодинець А. О.	71
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙН ДЛЯ ЗАХИСТУ ДАНИХ В ОБОРОННІЙ СФЕРІ Кощинець В. В.	76
ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПІДСТАВ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПРАВОПОРУШЕННЯ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Кірін Р. С.	80
ПОНЯТТЯ ПЛАГІАТУ ЯК ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА Кравець Л. В.	84
UNLOCKING THE POWER OF TEXT AND DATA MINING: DIRECTIVE (EU) 2019/790, SCIENTIFIC RESEARCH, AND THE UKRAINIAN COPYRIGHT LANDSCAPE Lytvynova Larysa	86

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ КОМБІНАЦІЙНИХ ІДЕНТИФІКАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВИХ ЕКСПЕРТИЗ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Лушникова Т. М., Воліков В. В.	89
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В РЕКОНСТРУКЦІЇ ТВОРІВ МИСТЕЦТВА: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ Любимцева О. О.	93
РОЛЬ НОТАРІУСА У ЗАХИСТІ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Маринець О. С.	95
ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ДОКТРИНІ ТА ЗАКОНОДАВСТВІ Мироненко Н. М.	100
СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ЗАСІБ ДОКАЗУВАННЯ Мінченко Н. В.	105
ЗАХИСТ ПРАВ НА ТОРГОВЕЛЬНІ МАРКИ НА ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ: ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ СПРАВЕДЛИВОСТІ ЩОДО ЇХ РОЗРІЗНЯЛЬНОЇ ЗДАТНОСТІ Молочна І. С.	109
ЗАХИСТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В ЕПОХУ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ДОСВІД США Муравська Ю. Є., Юзвик І. С.	112
АРБІТРАЖ ЯК АЛЬТЕРНАТИВНА ФОРМА ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Недогібченко Є. Г.	116
ЗАХИСТ ПРАВ АРХІТЕКТОРА ПРИ СТВОРЕННІ ТВОРІВ КОМЕРЦІЙНОЇ АРХІТЕКТУРИ Островський С. В.	119
ОКРЕМІ ПИТАННЯ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ВИНАХОДІВ І КОРИСНИХ МОДЕЛЕЙ, ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ ЇХ ВІДПОВІДНОСТІ УМОВИ ПАТЕНТОЗДАТНОСТІ «НОВИЗНА» Петренко С. А.	123
«ІНВАЛІДИЗАЦІЯ» ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ Петриченко А. П.	125

ПОШИРЕННЯ МАЙНОВИХ ТА ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ВИКОНАВЦІВ НА ЦИФРОВИЙ КОНТЕНТ Поперечна Г. М.	129
РОЗУМІННЯ ФОТОГРАФІЧНОГО ТВОРУ ТА НЕОРИГІНАЛЬНИХ ФОТОГРАФІЙ, ВІДТВОРЕНИХ У ЦИФРОВІЙ ФОРМІ: УКРАЇНСЬКИЙ І ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД Розгон О. В.	132
ОСНОВНІ ФОРМИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ У СПРАВАХ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Старченко О. О.	136
ВОДЯНИЙ ЗНАК ЯК ЦИФРОВА ТЕХНОЛОГІЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ІВ Ступак Д. Ю., Афанасенко Д. А.	140
ЗАХИСТ ПАТЕНТНИХ ПРАВ Тарасенко Л. Л.	144
ПРОМРТ ЯК ЗАСІБ ЗБОРУ ДОКАЗІВ ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКИХ ПРАВ ПРИ МАШИННОМУ НАВЧАННІ НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ Тарасюк А. В.	147
ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ТА ЄС У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В ЦИФРОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ Фоменко А. Р.	151
ЗАХИСТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА ТВОРИ NFT В УКРАЇНІ: РОЛЬ ВИЩОГО СУДУ З ПИТАНЬ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ Хмеленко К. М., Моїсеєнко Д. М.	155
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ США Шабалін А. В.	159
НАПРЯМКИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПРАКТИКИ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРІВ І ОХОРОНИ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПРИ МІЖНАРОДНОМУ ТРАНСФЕРІ ТЕХНОЛОГІЙ В США, ЄС ТА КРАЇН АЗІЇ Шахбазян К. С.	162

INDEMNITIES AND WARRANTIES IN THE UKRAINIAN LAW: PERSPECTIVES AND CURRENT STATE OF REGULATION Шулешко Р. Є.	166
ПРИНЦИП АВТОМАТИЧНОЇ ОХОРОНИ В АВТОРСЬКОМУ ПРАВІ Штефан А. С.	170
ВИТРЕБУВАННЯ ДОКАЗІВ В ПОРЯДКУ СТ. 84-1 ЦПК УКРАЇНИ ТА СТ. 81-1 ГПК УКРАЇНИ ПРИ ПРОДАЖІ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ ІНТЕРНЕТ-МАГАЗИНИ Штефан О. О.	175
INDEMNITIES AND WARRANTIES IN THE UKRAINIAN LAW: PERSPECTIVES AND CURRENT STATE OF REGULATION Шулешко Р. Є.	179
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПОКАРАНЬ ЗА ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Яковець І. С.	183
ЗАХИСТ ТРУДОВИХ ПРАВ ВИКРИВАЧІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ЄС Ленго Ю. Є.	187
ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАВОВУ ОХОРОНУ ТА ЗАХИСТ АВТОРСЬКИХ ПРАВ В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ Коросташова І.М.	193
Рекомендації	196

ПРОБЛЕМА НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В АСПЕКТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Бутнік-Сіверський О. Б.,
головний науковий співробітник сектору комерціалізації ОІВ
відділу промислової власності та комерціалізації ОІВ
НДІ інтелектуальної власності НАПрН України, д.е.н.,
професор, академік АН України та академік УАН,
ID ORCID 0000-0003-2492-231X

Бутнік-Сіверський С. О.,
доцент кафедри економіки, обліку та фінансів
Інституту післядипломної освіти Національного університету
харчових технологій, к.ю.н., патентний повірений
ID ORCID: 0009-0003-3242-6583
м. Київ, Україна,

Цифровізація економіки країни характеризується розвитком людино-цифрового середовища та новітніми технологіями. Вона розглядається, як насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними.

З подальшим просуванням України до євроінтеграції на базі Угоди про асоціацію у сфері цифрової трансформації виникає потреба трансформувати сектори економіки, збільшити різноманітність нових комп'ютерних програм і комерційних послуг, що надаються онлайн, а отже, стимулювати появу нових бізнес-моделей та інтелектуальних продуктів/послуг з використанням інформаційних і телекомунікаційних технологій.

Під дією змін, пов'язаних з цифровізацією економіки, актуалізується *проблема недобросовісної конкуренції*, яку розглядають як порушення загальноприйнятих правил конкуренції, а також дій, що мають чи можуть мати негативний вплив на конкуренцію. Саме цей напрямок стає **предметом цього дослідження**.

Чинне українське законодавство включає, насамперед, такі нормативно-правові акти, які регулюють відносини, пов'язані з економічною конкуренцією: Конституція України, Закон України «Про захист економічної конкуренції», Закон України «Про Антимонопольний комітет України», Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

Зазначимо, що проблемі недобросовісної конкуренції приділяється в світі увага багато років з урахуванням певних періодів економічного розвитку. Так, уперше тлумачення недобросовісної конкуренції було подано у ст. 10bis Паризької конвенції про охорону промислової власності від 1883 р., в якій було вказано, що *актом недобросовісної конкуренції є будь-який акт конкуренції, який суперечить чесним звичаєм у промисловій та торговій діяльності* [1]. Паризька конвенція про охорону промислової власності стала однією з найперших та найважливіших міжнародних угод у сфері інтелектуальної власності.

Сьогодні у Законі України «Про захист від недобросовісної конкуренції», поняття «недобросовісна конкуренція» розглядається як *«будь-які дії у конкуренції, що суперечать торговим та іншим чесним звичаєм у господарській діяльності»* [2].

Відповідно до цього Закону недобросовісною конкуренцією є такі групи дій:

- неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання (входить неправомірне використання позначень, неправомірне використання товару іншого виробника, копіювання зовнішнього вигляду виробу, порівняльна реклама);
- створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції (входить дискредитація суб'єкта господарювання, схилення до бойкоту суб'єкта господарювання, схилення постачальника до дискримінації покупця (замовника), підкуп працівника, посадової особи постачальника, підкуп працівника, посадової особи покупця (замовника), досягнення неправомірних переваг у конкуренції, поширення інформації, що вводить в оману);
- неправомірне збирання, розголошення, схилення до розголошення та використання комерційної таємниці.

На цьому напрямку науковцями детально досліджується юридична природа недобросовісної конкуренції, нормативно-правові акти, що регулюють питання конкуренції, методи захисту суб'єктів господарювання на товарних ринках, а також питання застосування санкцій за порушення законодавства України про економічну конкуренцію [3].

Відповідно до Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», як бачимо, виділено 15 складів порушень, які кваліфікуються як недобросовісна конкуренція. Найпоширенішими з них протягом останніх років правозастосовчої практики Антимонопольного Комітету України (далі — АМКУ) є поширення інформації, що вводить в оману та неправомірне використання позначень. Менш поширеними випадками визнання порушенням Закону є дискредитація та схилення до бойкоту. І жоден випадок розгляду і кваліфікації таких порушень як, наприклад, підкуп працівника, посадової особи постачальника чи покупця (замовника) нашої правозастосовної практиці не відомий [4]. Це частіше свідчить про «тінізацію» ряду порушень, які кваліфікуються як недобросовісна конкуренція на товарних ринках та на ринку інтелектуальної власності.

Зауважимо, що конкретний перелік дій, які можуть характеризуватися як недобросовісна конкуренція, в законодавстві України невичерпний. Вітчизняні нормативні акти містять також їх уточнюючу класифікацію, що є вимогою практики. Існує широке коло проблем, пов'язаних з недобросовісною конкуренцією на ринку інтелектуальних продуктів. Великі проблеми в цій сфері виникають з приводу існування піратської (неліцензійної) продукції та особливостей перебігу цих процесів на ринку об'єктів інтелектуальної власності [5]. Недобросовісна конкуренція виникає внаслідок неправомірного використання чужих інтелектуальних продуктів із комерційною метою, ділової репутації, інших досягнень підприємств, товарів чи діяльності конкурента, введення в оману споживачів щодо конкурентів та отримання неправомірних переваг у конкуренції [6].

З подальшою цифровізацією економіки, *проблема недобросовісної конкуренції ще більше ускладнюється*, що пов'язано з просуванням в реально-цифрове середовище цифрових платформ, які трансформують реальні ринки у цифрові ринки.

Цифрові платформи — це онлайн простір, де відбувається обмін інформацією, послугами, товарами та інша взаємодія між учасниками ринків: виробниками, постачальниками, розробниками, партнерами, користувачами, клієнтами та ін. Такі платформи формують окремі цифрові ринки, кожен з яких пропонує ефективні та доступні способи надання та отримання інноваційних послуг, просування товарів. Сучасні технології дають змогу швидко й порівняно легко охоплювати широке коло споживачів, а ті, своєю чергою, можуть легко знаходити потрібні ресурси [7].

Цифровізація економіки змінює напрямки розвитку цифрового бізнесу, прискорюючи розробку цифрових платформ у сфері інтелектуальної власності, що пов'язано зі штучним інтелектом, машинним навчанням, роботизацією, кіберсистемами, нейромережами, хмарними технологіями тощо. Технології цифрової трансформації бізнесу широко застосовуються в декількох напрямках [8]:

- розробка поліпшеної моделі розвитку бізнесу, побудованої на цифровізації і прагненні до модернізації;
- розробка цифрових послуг і товарів або модернізація старих під сучасні технології;
- діджиталізація бізнес-процесів таким чином, щоб управління життєвим циклом продуктів стало простіше і доступніше;
- автоматизація збору, обробки, а також зберігання даних;
- діджиталізація для управління виробничими процесами;
- управління мережами поставок;
- здійснення цілого ряду адміністративних функцій підприємства;
- ефективна автоматизація ручної праці співробітників компанії шляхом впровадження роботів, а також застосування електронного документообігу.

На наш погляд, цифрові платформи у сфері інтелектуальної власності розглядаються як системні прогресивні інноваційні інструменти цифрової економіки з великими можливостями, у яких одночасно по-

---

еднуються комп'ютерна техніка та технології, телекомунікації та цифрові програмні продукти.

Процес цифровізації економіки України стрімко розвивався до війни, проте Міністерство цифрової трансформації та українська ІТ-спільнота також активізували свої зусилля і з початку війни. У 2021 р. ІТ-експорт України зріс на 36 % порівняно з аналогічним періодом минулого року та становив 6,8 млрд дол. США або 10 % від загального експорту. У першому кварталі 2022 р. експортна виручка сегменту ІТ-експорту склала 2 млрд дол. США. Війна спустошила цей сектор, але зростаючий міжнародний інтерес може відкрити значні можливості для майбутнього розвитку [9].

В умовах цифрової економіки конкурентоспроможність бізнесу визначається її здатністю швидко освоювати та впроваджувати інформаційні технології у свою діяльність, розробляти нові цифрові продукти та швидко реагувати на запити споживачів [10].

Трансформація реального ринку послуг, товарів та інтелектуальних продуктів у цифрові ринки з позиції проблеми недобросовісної конкуренції, потребує оновлення з урахуванням нових форм партнерства і співробітництва суб'єктів електронної комерції та відповідно до європейських підходів й основних принципів цифровізації.

Тут визначальним є створення, реалізації та користування перевагами, що надають цифрові технології; відтак з врахуванням цифровізації повинен відбутися й подальший розвиток (поглиблення) системи загальних принципів господарювання та зальних засад правового регулювання господарських відносин. Крім того, нині надзвичайно актуальними є питання оновлення (подальшого розроблення) поняттєвого апарату господарського законодавства, зокрема формування чіткого законодавчого підходу щодо розуміння економіко-правової сутності та структури низки об'єктів (предметів і явищ) цифрового середовища, як-то «цифрове підприємництво», «цифрові підприємства», «цифрова власність», «цифрові фінансові активи», «цифрові товари», «цифрові послуги», «цифрова торгівля» тощо [11].

Українські цифрові ринки розвиваються надзвичайно стрімко та мають великий потенціал для забезпечення зростання економіки країни й конкуренції, зокрема, й на міжнародному рівні. Тож питання ефективного регулювання роботи відповідних ринків та дотримання правил доброчесної конкуренції у цій сфері є актуальним [7].

Поглиблюючи дослідження на цьому напрямку, проблема недобросовісної конкуренції в аспекті цифровізації економіки знаходиться в полі зору ряду науковців: Андрощук Г. О. [12; 13], Вінник О. М., Шаповалова О. В. [14], Шевченко Л. С. [15], Никифоров А. Є., Погуда Н. В. [16], Грудницький В. М. [17], Панченко В., Резнікова Н., Булатова О. [18], Бітюк П. О. [19] та ін., які свідчать про початковий етап наукових досліджень недобросовісної конкуренції в цифровій економіці.

На думку науковців, доцільно зауважити, що питання цифровізації економіки України з огляду на євроінтеграційні процеси є недостатньо вивченими і потребують проведення більш ґрунтовних досліджень, зокрема з позиції практичного аспекту [10].

З нашого погляду, на цифрових ринках можливо очікувати високий рівень недобросовісної конкуренції, зокрема на ринках об'єктів інтелектуальної власності, де широкое розповсюдження може набувати піратська електронна продукція, неліцензійний цифровий контент (комп'ютерні програми, застосунки, відеофайли, аудіофайли, музичні файли, цифрові ігри та електронні книги), рекламні цифрові продукти, де очікується відсутність традиції дотримання майнових прав інтелектуальної власності.

З подальшою цифровізацією економіки можливе розширення переліку дій, що становлять недобросовісну конкуренцію, до яких можна віднести економічне електронне шпигунство, підробку електронної продукції конкурентів, підкуп електронними грошима (криптовалютою) працівників та посадових осіб конкурентів, електронний шантаж конкурентів, дискредитація електронного бізнесу, введення в оману споживачів цифрового контенту, махінації підприємцем з цифровою звітністю про свою діяльність, махінації з віртуальною валютою, хакерство та інше.

На нашу думку, проблема недобросовісної конкуренції з позиції цифровізації економіки, як нове явище, потребує поглибленого дослідження з позиції:

- по-перше, нового юридичного погляду щодо стратегії збалансованої підтримки здорової конкуренції як у реальному так і у віртуальному цифровому середовищі;
- по-друге, розробки нормативно-правових актів, які регулюють питання конкуренції в умовах цифровізації;
- по-третє, розширення способів захисту від недобросовісної конкуренції суб'єктів господарювання на цифрових ринках товарної та інтелектуальної власності;
- по-четверте, пошуку підходів до оцінки збитків, завданих недобросовісною конкуренцією, з використанням цифрових платформ;
- по-п'яте, забезпечення захисту засобами цифрової платформи від недобросовісної конкуренції на цифрових реальних та цифрових віртуальних ринках інтелектуальної власності;
- по-шосте, судової практики та санкцій за порушення законодавства України про електронну комерцію та захист від недобросовісної конкуренції;
- по-сьоме, вивчення та адаптування, розгляду та вирішення питань недобросовісної конкуренції на основі світового досвіду, зокрема ЄС (Програма «Цифрова Європа») в умовах цифровізації економіки;
- по-восьме, пріоритетного проведення наукових економіко-правових досліджень щодо недобросовісної конкуренції в умовах трансформаційних процесів цифровізації економіки.

Підсумовуючи зазначимо:

- проблема недобросовісної конкуренції потребує оновлення з урахуванням нових форм партнерства і співробітництва суб'єктів електронної комерції та додержання основних принципів цифровізації;

- на цифрових ринках можливо очікувати високий рівень недобросовісної конкуренції, зокрема на ринках об'єктів інтелектуальної власності;
- проблема недобросовісної конкуренції з позиції цифровізації економіки потребує пріоритетного поглибленого наукового дослідження та накопичення правозастосовчої практики АМКУ.

Список використаних джерел:

1. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20 березня 1883 року. Набрання чинності для України міжнародного договору від 25.12.1991. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text.
2. Про захист від недобросовісної конкуренції. Закон України № 236/96-ВР від 07 червня 1996 року. — редакція від 16.10.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
3. Тимченко Л.М., Штундер В. Правовий захист від недобросовісної конкуренції за господарським законодавством України. Серія ПРАВО. Випуск 67. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2021. С. 119–123. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2022/01/26.pdf>.
4. Що таке недобросовісна конкуренція та як вона впливає на імідж компанії. URL: <https://lcf.ua/thought-leadership/corporate/nedobrosovishna-konkurenciya-ta-yiyi-vpliv-na-imidzh-kompaniyi>.
5. Швець Г.О., Гаргала К.М. Недобросовісна конкуренція у сфері інтелектуальної власності. *Вісник Приазовського Державного Технічного Університету. Серія: Економічні науки*, 1(31). С. 267–271. URL: https://journals.urau.ua/ves_pstu/article/view/104924.
6. Безух О. В. Захист від недобросовісної конкуренції як інститут конкурентного права. *Підприємництво, господарство і право*. 2001. № 7. С. 32–36.
7. Король Юлія. Конкуренція на цифрових ринках. Досвід інституційного розвитку та бачення майбутнього. URL: <https://amcu.gov.ua/news/konkurenciya-na-cifrovih-rinkah-dosvid-instituciijnogo-rozvitku-ta-bachennya-majbutnogo> (дата звернення: 27 квітня 2023 р.).
8. Що таке цифровізація і навіщо вона потрібна? URL: <https://www.xerox.com/uk-ua/services/insights/shcho-take-tsifrov-zats-ya-nav-shcho-vona-potr-bna> (дата звернення 3 березня 2024 року).
9. Digitalisation for recovery in Ukraine. 2022. URL: <https://www.oecd.org/-ukraine-hub/policy-responses/digitalisation-for-recovery-in-ukraine-c-5477864>.
10. Башлай С. В., Яремко І. І. Цифровізація економіки України в умовах євроінтеграційних процесів. *Економіка та суспільство. Випуск 48*. 2023. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2237>.
11. Мілаш В. С. Цифровізація господарських відносин: теоретико-правові засади. *Цифровізація сучасних бізнес-процесів як вектор нової економічної політики*. Збірник наукових праць; за заг. ред.

О. В. Шаповалової. Северодонецьк: СНУ ім. В. Даля. 2019. С. 23–24. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/Zbirnyk_Tsyfrovizatsiia_19/Zbirnyk_Tsyfrovizatsiia_19_7.pdf.

12. Андрощук Г. ІТ-індустрія та цифровий фронт країни: стан і перспективи розвитку. *Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: виклики воєнного часу*: тези доп. XIV Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 23 березня 2023 р.) / відп. ред. А. А. Мазараки. Київ : Держ.торг.-екон. ун-т, 2023. С. 12–16. URL: <https://knu-te.edu.ua/file/MzEuMQ==/ed3426146432ea2f6837c04fe0c85b86.pdf>.

13. Андрощук Г. Протидія недобросовісним реєстраціям і використанню засобів індивідуалізації в умовах цифрової трансформації. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2020. № 6. С. 120–133. 2021. № 1. С. 48–67.

14. Вінник О. М., О. В. Шаповалова. Цифровізація в ракурсі забезпечення прозорості відносин у сфері конкуренції: правовий аспект. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2021. № 2 (42). С. 20–30.

15. Шевченко Л. С. Цифрова конкуренція: нові можливості та нові загрози. *Економічна теорія та право*. 2021. № 2. С. 11–31.

16. Никифоров А. Є., Погуда Н. В. Державна політика сприяння конкуренції на цифрових ринках. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. Випуск 37. 2023. С. 36–40.

17. Грудницький В. М. Економічна конкуренція за умов цифрової та інформаційної економік. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 7.

18. Панченко В., Резнікова Н., Булатова О. Регуляторна конкуренція в цифровій економіці: нові форми протекціонізму. *Міжнародна економічна політика*. 2020. № 1–2 (32–33).

19. Бітюк П. О. Про конкуренцію в умовах цифрової економіки та електронного бізнесу. *IUS PRIVATUM*. 2019. № 2. URL: https://iusprivatumjournal.online/wp-content/uploads/2020/10/IP_17-26_Bitiuk.pdf.